

Budżet obywatelski

Twój Grosz w Twoim Mieście

 masz głos
masz wybór

Budżet obywatelski

Twój grosz w Twoim mieście

CO TO JEST?

Budżet obywatelski (partycypacyjny) to proces, w którym to mieszkańcy decydują na co wydawane są pieniądze z budżetu miasta. Decyzje podejmowane podczas spotkań i dyskusji są wykonywane przez władze miasta w danym roku budżetowym.

Mechanizm budżetu partycypacyjnego powstał w 1989 roku w brazylijskim mieście Porto Alegre. Od tamtego czasu idea ta rozprzestrzeniła się i obecnie szacuje się, że w różnych wariantach budżet partycypacyjny realizowany jest w ok. 2 000 miast na całym świecie. W Polsce pierwsze próby rozpoczęto w 2012 roku w Sopocie. Obecnie kilkadziesiąt polskich miast, m.in. Łódź, Dąbrowa Górnicza, Olsztyn czy Jaworzno wdraża budżet obywatelski.

Na świecie wielkość budżetu obywatelskiego w zależności od miasta, wynosi od 1% do 100% budżetu inwestycyjnego. W Polsce miasta do decyzji mieszkańców przekazują od 1,5% do ponad 5% budżetu inwestycyjnego (są to środki od kilku do kilkudziesięciu milionów złotych).

Budżet obywatelski może dotyczyć dowolnej części środków w budżecie, które nie są tzw. wydatkami sztywnymi czyli np. pensje dla nauczycieli, wydatki na ochronę zdrowia czy pomoc społeczną. W niektórych miastach mieszkańcy mogą decydować o niewielkim ułamku wydatków inwestycyjnych, a w innych o całości.

W Polsce podstawą dla wdrażania budżetu partycypacyjnego są przepisy ustawy o samorządzie gminnym. Art. 5a dotyczy możliwości prowadzenia na terenie gminy konsultacji społecznych w sprawach ważnych dla mieszkańców oraz art. 51 ust. 3, który mówi o uprawnieniach jednostki pomocniczej (sołectwo, osiedle, dzielnica) do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy. Konsultacje społeczne nie obligują władz do wzięcia pod uwagę ich wyników, a budżet partycypacyjny w swej

istocie jest mechanizmem w którym decyzje mieszkańców są wiążące. Wyjściem z tej sytuacji jest otwarta deklaracja władz, że decyzje mieszkańców zostaną w pełni wykonane.

Wszyscy płacimy podatki, które zasilają budżet miasta i mamy prawo decydować o tym, na co zostaną wydane nasze pieniądze. Władze powinny dawać mieszkańcom możliwość zaspokajania ich zbiorowych potrzeb na najniższym możliwym szczeblu samorządu. Spotykając się z sąsiadami, łatwiej zdecydować, co na osiedlu wymaga zmiany, niż patrząc na to samo miejsce z perspektywy całego miasta. Budżet obywatelski to przekazanie decyzji finansowych mieszkańcom - czyli tym, których one bezpośrednio dotyczą i którzy najlepiej wiedzą, czego w ich mieście/gminie najbardziej potrzeba.

CO MOŻESZ ZROBIĆ, ABY BUDŻET W TWOIM MIEŚCIE BYŁ BUDŻETEM MIESZKAŃCÓW?

Jeżeli w Twoim mieście nie ma budżetu obywatelskiego:

- rozpocznij dyskusję nad wyodrębnieniem budżetu obywatelskiego
- zaproponuj władzom Twojego miasta aby wyodrębnili budżet obywatelski
- zorganizuj spotkanie o budżecie obywatelskim w Twoim mieście
- przełącz tę ulotkę koledze, koleżance, sąsiadowi, sąsiadce, członkom rodziny i porozmawiaj z nimi o budżecie obywatelskim

Jeżeli w Twoim mieście toczy się dyskusja o budżecie obywatelskim:

- przyłącz się do grup, które w Twoim mieście działają na rzecz budżetu obywatelskiego
- przyjdź na spotkanie o budżecie obywatelskim organizowane w Twoim mieście

Jeżeli w Twoim mieście budżet obywatelski już działa:

- weź udział w dyskusji i wyborze najlepszych projektów do realizacji
- zainteresuj się, jak wygląda realizacja decyzji podjętych przez mieszkańców
- zachęcaj innych do udziału w decydowaniu o budżecie

PRZYSZŁOŚĆ TWOJEGO MIASTA ZALEŻY TAKŻE OD CIEBIE!

Masz Głos, Masz Wybór

Akcja Masz Głos, Masz Wybór wspiera mieszkańców, którzy chcą wprowadzać budżety obywatelskie w swoich miastach, tak aby proces ich realizacji przebiegał efektywnie.

MOŻEMY CI POMÓC W:

- przygotowaniu odpowiednich procedur
- konsultowaniu i przygotowaniu niezbędnych dokumentów
- informowaniu mieszkańców - dostarczymy materiały promocyjne
- zorganizowaniu spotkania - nasi eksperci mogą odwiedzić Twoje miasto

Skontaktuj się z nami!

Jeśli chcesz brać czynny udział w życiu publicznym swojej lokalnej społeczności - zmieniać je, ulepszać, współdecydować - wejdź na: www.maszglas.pl i dołącz do akcji. Przebieg akcji możesz też śledzić na Facebooku: www.facebook.com/maszglas

Kontakt: Fundacja im. Stefana Batorego ul. Sapieżyńska 10a 00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 49 fax: 22 536 02 20 maszglas@batory.org.pl www.maszglas.pl

organizator:

partnerzy:

patroni medialni:

